

74./Gyermekjátékok

/600-604/

Bársony ibolyácska,
Ugorjá Dunába.
Támaszd meg a zoldaladat
A zegész világba.
Fésülkögyél meg,
Mosakoggyál meg,
Törülközzél meg
A zaranykendőbe.

--- ---
Még a szobád söpretlen,
Kis tehened fejetlen
Kis menyecske.

/néhány szót mondott Pöttendi Lidiről; mindkettőjüktől
gyűjtött annak idején Vikár Béla/

Siófok, 1971. III. lo. Schmidt Györgyné 44 é./Zics/

50./ Fehér lilionszál /013-0181

/Előtte a somogysámsoni citerazene-
kar rövid játéka hallható/009-013/
3097

Fehér lilionszál
ugorj a Dunaába,
Támaszd meg magadat
két arany-pálcával.
Meg is mosakodjál,
meg is fésülködjél.
Törüld meg magadat
valaki kötényébe.

-16-

Hajlik a meggyfa,
Nagy az árnyéka.
Alatta vagyon
barna menyecske,
akit szeretsz, kapd el.
Ezt szeretem, ezt kedvelem,
ez az én édes kedvesem.
Járj, játj jó katona,
hadd dobogjon ez az utca,
Fehér lilionszál...Szájj ki már!

51./ Siófok, ua.: Gasparics Józsefné/Zics/ 45.éé /021-023

Kérünk hordós bort.
A hordós bor most virágzik, /a gyermekjátéknak nincs dallama/
Piros alma most bimbózik.
Megkéretjük ezt a lányt,
Kinek neve Varga Teri.

/prózai beszéd a játék ismertetéséről/

36/ Gyermekjátékok:

Ispiláng, ispiláng, ispilángi rózsza,
Rózsza volnék, piros volnék,
PéNZ volnék, csörögnék,
Karika volnék, fordulnék.
Zöld sejem rostya,
Kalén-kalén zsirja;
Szederszemű kis menyecske
Fordulj ki a sorból.....

Haj szénája szénája
Széna szakadékja,
Benne van egy kis menyecske
Öleld, akit szeretsz.
Ezt ölelelm, xzeztcsolkolom,

-11-

Éván dombján domborulván,
Aggyon isten lassu essőt,
Mossa össze mind a kettőt,
Mind a zaran vesszőt.
Kis pannárom, nagy pannárom
Férattam én érted,
Fáradtságom nem sajnálom,
Csak hogy jobban bánom.
Szénát zabot a lovának,
Gyöngykoszorut a lányának,
Hej Panna, Panna,
Szívem Ilona,
Kis pannárom, nagy pannárom
Férattam én érted,
Fáradtságom nem sajnálom,
Csak hogy jobban bánom.
Szénát, zabot a lovának,
Gyöngykoszorut a lányának.
Ispiláng, ispiláng,
Fordulj ki a sorból!

15./
Itthol vagy-e hidasmester?
Itthol vagyok csak most jöttem.
Eressz átul a hidadon.
Nem eresztlek, mer leszakad.
Ha leszakad, mögragadom.
Mivel fognád mögragadni?
Gyűrű gyönggyel, gyöngyharmattal.

"akkor asztán bujtunk körösztü átal"

Buj-buj zöld ág,
zöld levelecske,
Nyidval van a
Zarnykapu.
Csak bujzatok átul

/Mátés bácsi kiegészítő magyarázata/

/147-155/

Hej, széna, széna láng széna szakadéka, benne
sereg ez a kislány, s hej de könnyen járja
Agyari, bugyori szeresd aki szeret.
Ezt szeretem, ezt kedvelem, ez az én édes kedves
Jánosi kéeő, bugybori vásár, seregjeltek lányok
Hadd csendüljön, hadd pendüljön, ami széru
szakajtó, jó meg kejjen a cipó, kukorékó rajkó.

Kislányok, kisgyerekek megfoktuk egymás kezét
azt átbujtuk rajta, körben, mindenhogyan.

Itthol vagy-e hidasmester?
Itthol vagyok mer most jöttem
Eressz által a hidadon.
Nem eresztlek, mert leszakad,
Ha leszakad megragadom.
Mivel tudod megragadni?
Gyűrűgyönggyel, gyöngyharmattal

Bujj, bujj zöld ág zöld levelecske
Nyitva van a városkapu által jöhetsz rajta.
Bujj, bujj zöld ág, zöld levelecske,
Nyitva van a városkapu által jöhetsz rajta.

Nyiss ki rózsám kapudat, kapudat
Hadd kerüljem váradat, váradat
Szita-szita péntek, szelem csütörtök, bébszerda

Nini a Ferika
 Cilinder a fejibe
 Aptya siptya, sapkája
 Hosszi pipa szájába
 Ha ja zaptera meglátja
 Édsaptera eláttya

Röggelig alugyá
 Csiningli, drágy kis angyalom
 Röggelig alugyá
 Mig a nap fölkellik alugyá
 Te csak mindig alugyá
 Röggelig alugyá

Aja néni,
 Aja hácei
 Aj Cilike
 Aluszik a picike
 Aja néni
 Ajcinábo

Addig mondtuk, mig e nem aludt a kicsi

Egy szem, két szeg
 Egy szem két szeg
 Három szeg
 Alucik, ajanábo
 Ajcinábo alucik

Höss e kánya
 Vörös a lába
 Zsidó gyerök mögdobta
 Magyar gyerök gyógyitja

Kivirágzott a diófa
Nagyot vetett az árnyéka
Alatta van János dinnye
János dinnye, rézmalence

Mikor a lányok eztet fujják
A legények táncot járják
Járjad, járjad jó katona
Hadd dobogjon ez az utca.

Van kökényfa, van is rajta
Van szeretőm, de nincs haszna
Én szeretek, ő nem szeret
Jaj, de gyalázatos élet.

Remek dal

Kodola Józsefné
Nádas Imréné

Haj szénája szénája
Széna szakadéka
Banne van egy karak asszony
Kerek kis menyecske
Ezt ölelem, ezt kedvelem
Ez az én édes kedvesem

og da

Kocsis kocsis komámasszony
Mér vagy olyan sovány asszony
Mér vagyok soványasszony
Mer a lányom cigányasszony
Szól fujja pántlikámat
Harmat lepi a szoknyámat
Öreganyám kap szoknyát.

Nádas Imréné

Kiesi vagyok én
Szérti lakom én
A házamnak nincs tetője
Elvitte a szél
Ha én akarom
Beszuppolhatom
Arra jár a kisangyalom
Beszalogatom

og .

Varászló, 1973.

Horváth Istvánné, 1903.

Tente baba, tente,
Aludj szívem szentye,
Baba neve Eszti,
De szeretném nézni.

En a .....
Benne ül egy kerek asszony,
Kerek kismenyecske,
Öleld, öleld akit szeretsz.

Ezt ölelem, ezt kedvelem,
Ez az én kedvesem.

- Így tudom. -

Királynének leánya,
Tim-tom taláraé,
Leszek én a babámé,
Eszem adta.

- Ezt úgy körbe sziktuk járni. A kislányok a ruhájukat fogták,
és mentünk körbe. -

Itt születtem kis kosárban,
Királynének leánya,
Tim-tom talaré,
Leszek én a babámé,
Eszem adta.

- - -

Itthon vagy-e hídszester?
Itthon vagyok, csak most jöttem.
Eresz által a híradon.
Nem szeretlek, mert le szakad.

Ha leszakad megcsinálom.
Mivel fogod megcsinálni?
Gyűrű, gyöngyök, gyöngyharmattal.
Jó az Isten majd ad nekünk.

Bujj, bujj zöld ág,
Zöld levelecske,
Nyitva van az aranykapu,
Csak bujzatok átul.

Nyisd ki rózsám,
Kpudat, kapudat,
Hadd kerülöm meg váradat,
Váradat.

Szita, szita péntek,
Szerelem csütörtök,
Dob szerda.

- Erre táncoltak? -

Nem, így bujkáltunk. Fogtuk egymás kezit, kettő így feltartotta a kezit, és az alatt bujtunk át. Így háromszor is átbujkáltunk.

Kocsis, kocsis komámasszony,
Mért vagy olyan soványasszony.....

- Összefogózkodtunk, aztán mentünk körbe-körbe.-

Kocsis, kocsis komámasszony,
Mért vagy olyan soványasszony?
Azért vagyok soványasszony,
Mert a lányom cigányasszony.
Kap szoknyád.

- Hát így volt. -

3./

Bujj, bujj bokrosi,
Bokor imitt, amott is,
A nagy hidon átu,
Szelencefa árnyékába hajlottam,
Nem hajlottam szívem, rózsám,
Csak nyugodtam.

3139

18

- 40 -

3139

"Erre ugy szoktunk csinálni, hogy megfogtuk egymás kezét, kapu lett, akkor aztán a hátusó bujt. Mindig a hátusó bujt előre. Mindenki, mindenki keze alatt átbujt."

4./

Haj, szénája, széjája,
Haj széna szakadékja,
Benne van egy kerék asszony,
Kerék kismenyecske,
Öleld akit szeretsz.

Azt ölelem, azt csokolom,
Dévándorul domboruljon.
Adjon inten egy kis esőt,
Aki összemossa mind a kettőt.

5./

Hidasmester itthun vagy-e,
Itthun vagyok, mit akartok?
Eressz átul a hidadon,
Nem eresztlek, mer leszakad.
Ha kéleszakad, majd főrakjuk,
Mive tudjátok főrakni?
Majd főrakjuk aranygyönggyel,
Hun veszitek az aranygyöngyöt,

"Valahogy ilyenformán vót."

14

Húsvét másnapján - lillesztés:

A lányok és a legények egyik utcából a másikba jártak, egy többen
lettek, az egész határt bejárták.

Vót aki hermonikázott, höppögőn játszott, aztán karikáztunk sorba:

Haj szónázunk, sűrű pince,
Ritkának van jó teteje,
De bor igen jó van benne,
Egyet ittam jót belüle.

Piúk, lányok karikáztak, több helyen megálltak a falu szélén; min-
den 10-20 lépésre. Vót velük pikula és tollsip.

- - -

Itthol vagy-e hidas mester?
Itthol vagyok épp most jöttem.
Eressz átul a hídodon,
Nem eresztlek, mer leszakad.
Ha leszakad, megragadom.
Mivel tudnál megrakadni?
Aranygyönggyel kirakatom.
Hun vennéd az aranygyöngyöt?
Isten adta jobb kezéből.

Bujj, bujj zöld ág,
Zöld levelecske,
Nyitva van az aranykapu,
Csak bujjatok rajta.
Nyisd ki rózsám kapudat, kapudat,
Hadj kerüljem váradat, váradat,
Szita, szita, péntek,
Szerelem csütörtök,
Dob szerda.

..... kismenyecske,
Kendőzz, kendőzz kis menyecske,
A szobád süpörtlen,
Kis tehened fejetlen,
Ülelj, csókolj, akit szeretsz.
Ezt szeretem legjobban,
Ezzel fordulok gyorsan,
Vége, vége mindennek,
Vége a szerelemnek.

- Akkor körben játszottuk. Akinek a kötényt megfogta, azzal a kör közepén pörögtek. A másik maradt benn.

4./

Kocsis, kocsis komámasszony,
Szél fujja pántlikáját,
Harmat lepi a szoknyáját,
Asszonyom, asszonyom,
Kap szoknyát.

- Keresztbe tettük a kezünket és forogtunk körbe. -

5./

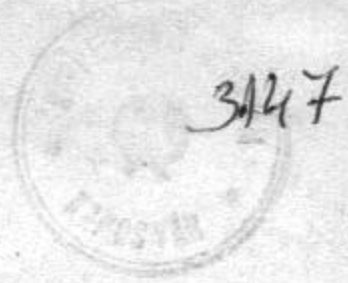
Mély kutba tekinték,
Aranyszálat szakajték,
Benne látom testvérkémet,
Biborba, bársonyba,
Cyöngyöskoszoruba.

6./

Adjon Isten Uborkáné jó napot!
Elviszem a legszebb lányát, Mariskát.
Most viszik, most viszik Uborkáné lányát,
Biborba, bársonyba, gyöngyöskoszoruba.

7./

Kátya, Kátya, özvegy Kátya,
Ki a párját nem találja,

Maradjon magára.
A Zsuzsinak nem jutott,
Erre megharagudott,
Ha még egyszer juttatják,
A Zsuzsinak adaták.

- - -

18

Szoktunk lityázni is. Ketten-hárman összeálltunk egy sorba, ak-^{3 139}kor egy futkozott körü, heten-nyócan amennyiken vótunk beálltunk egymás háta mögé. Ez volt a litya. Az aztán futkozott, aki nem tudott elányi azt megfogta, akkor az lett a litya.

3./

B

Pünkösdi játék.

Pünkösdi vasárnapján amikor kijöttünk a templomból,
a templom előtti téren összejöttek az egész falu lányai,
és elkezdődött a játék.

Először kézenfogva körbeálltunk, és elkezdtük dalolni,

Ma vagyon, ma vagyon piros pünkösdi napja,
Holnap lesz, holnap lesz a második napja,
Tízet, huszat a megyoró haj lilicem,
hármát termett a megyoró, haj lilicem,
Ma vagyon, ma vagyon piros pünkösdi napja,
Holnap lesz, holnap lesz a második napja,

Ezután kiválasztottunk a legjobb hanguekből négyet,
és hosszú líbasorbaállva, kettő az elején, kettő meg a végén
állt. A két első volt a hidas mester.

Kezüket föltartva, mint a haj, haj, zöldágnál.
A két hátulsó elkezdte kiabálni,

Itthon vagy e hidas mester,
Itthon vagyok csak most jöttem,
Eressz át a hidadon,
Nem eresztlek mert leszakad,
Ha leszakad megragasztjuk,
Mivel tudnád megragasztni,
Gyűrű gyönggyel, gyönyg harmattal,

Hönnand vennéd a gyűrűgyöngyöt,

Isten adja szent markóhól,

Ezután a hátulja elindult kézenfogva a karu , vagyis a hidfelé,
énekelve,

Szép szín e szinaranyos yaéna gyöngyökéje,

Bors füle barázdája, hídön megyünk által

A mi hídünk aranyos , e tettek ragacsos,

Mink élünk díobéllal , ti csak a hójával.

Nyissad asszony kapudat hadd kerüljem véradat,

Uj hold friss nap , hídön megyünk által.

Jó legény jól megfogd a lovad kantárját,

Hogy le ne tepossa a pünkösdi rózsát.

Tízet , huszat e díofe haj lilium,

Hármet termett a mogyoró haj lilium,

Ma vagyon , ne vagyon piros pünkösdi napja,

Holnap lesz, holnap lesz a második napja,

Végig mentek az utcán és mindig újra kezdték.

Utána elmentünk haza ebédelni.

Bizony már két óra is volt mire hazaértünk,

Ez nagyon szép szokás volt , még nagyanyámók szokták

játszani, mi unokák felújítottuk ezt, abba az időbe.

Amióta elkerültem e Somogy megyei Károly községhől.

szota már ott sem játszák , pedig az már 1937.- ben volt.

Itthon vagy-e hidasmester?

Itthon vagyok, csak most jöttem.

Eressz átul a hidadon,

Nem eresztlek, mert leszkad.

Ha leszakad, fölaggatjuk,

Mivel tudnád fölaggatni?

Gyűrűgyönggyel, gyöngyharmattal?

Honnan vennél gyűrűgyöngyöt, gyöngyharmatot?

Isten anná jobb kezünkbe.

Búj-búj zöld ág, zöld levelecske,

Nyitva van az arany kapu,

Csak bújjatok rajta,
Nyisd ki rózsám kapudat, kapudat,
Had kerüljem váradat, váradat,
Szita, szita péntek, szerelem csütörtök,
Dob szerda.

5./

Haj széna domb, széna domb,
Széna szakadékja,
Benne van egy kerékasszony,
Kerék kis menyecske.
Öleld, öleld, akit szeretsz,
Ezt ölelem, ezt csókolom,
.....
Adjon isten egy kis esőt,
Hármosával mind a kettőt.

"Húsvét másnapján szoktuk bejárni a falut, a határt. * Annyi vót a nép, legény meg lány, hogy majdnem az egész falut beérte. Még az én lányüdömbe vót. Lillézésnek hívták. Vót olyan hermonika, aztán összekarikáztunk, hogy:

Haj szénázzunk bori pince,
De bor igen jó van benne,
Egyet ittam jót belüle.

Haj szénázzunk sűrű pince,
Ritkának van jó teteje,
De bor igen jó van benne,
Egyet ittam jót belüle.

Erre aztán karikáztunk, fiuk, lányok együtt. Sok helyen megálltunk, majdnem tiz-husz lépésre. Nem vittünk magunkkal semmit se. Hangszerek vótak, pikula meg ilyenek.

Bújj, bájj zöld ág,
Zöld levelecske,
Nyitva van az aranykapu,
Csek bújjatok rajta.
Nyisd ki rózsám kapudat, kapudat,
Hadd kerüljem váradat, váradat.

mit kívánsz?

Három kemence kalácsot,
Három piros almát,
Egy szép lányt!

/A dallamát nem ismeri./

3128
KIRALYI MUSEUM KAPUSVÁR

A gyerekek körbeálltak, kettő, három járta a kört és ők énekeltek, nyisd ki rózsám kapudat, kapudat... - odaálltak a kapuhoz, szétnyíllott a kör, és kérdezték, hogy mit kívánsz? Válaszoltak rá, és kapott egy kislányt.

Tengőd, 1972.

Gál Dezsőné, 1910.

Gyermekjáték:

Itthon vagy-e hidasmester?
Itthon vagyok csak most jöttem.
Eressz átul a hidadon.
Nem eresztlek, mer nem tudom,
Ki népei vagytok?
Lengyel László jó királyé.
Az is nekünk ellengéjűk.
Miről való ellenségtek?
Minapában erre jöttetek,
Hidam lábát eltörtétek,
Mégsem csináltattátok meg.

Ácsok vagyunk, ácsorogunk,
Holnap délre visszajövünk.
Fenyőfából kifaragjuk,
Aranyszöggel végig kopogtatjuk.
Adjatok hordós bort?
A hordós bor most virágzik,
Piros alma most bimbózik.
Éadaadhatjuk azt a kislányi,
Kinek neve Rózsika.

Erre játszani szoktak, körbe állnak, énekelik, egy kislány válasz-
tott még egyet a körből, azzal forogtak.

3125

A kis iskolás lányok kedvenc játéka vót az ispilángi rózsa. Körbe fogózkodtak láncszerűen, a kezüket föl-le lendítették és közbe énekeltek:

Ispiláng, ispilángi rózsa
Rózsa volna selyem volna,
Pénze volna csörögne,
Karika volna forogna,
Zöld selyem rojtya,
Piros galamb zsirgya.

- - -

Szöggyed, szöggyed, szép Mariska,
Fordujj angyal módra,

Ispilány, Ispiláng, ispilányi rózsa,
Rózsa volnék, piros volnék,
Pénnz volnék csörögnék,
Karika volnék forognék,
Zöld selyem rojtya,
Piros galamb zsirgya,
Szöggyed, szöggyed, szép Mariska,
Fordujj angyalmódra

esüccs!

Itthon vagy-e hidasmester,
 Itthon vagyok csak most jöttem,
 Eressz át a hidadon,
 Nem eresztlek, mert leszakad,
 Ha leszakad, megcsinálom,
 Mivel tudnád megcsinálni?
 Gyűrűgyönggyel, gyöngyharmattal.

- - -

Kiskacsa fürdik fekete tóba
 Anyához készül Lengyelországba.

RIPPL-RÓNAI MŰZEUM KAPOSVÁR 3125

Az asztalon ég a gyertya
 Barna kislány gyutogassa
 Ha meggyújtja, szívem baját szomorítsa.

Szita szita péntek, szomorú csütörtök, zab szerda.

30

Mihályné, 74 éves KAPOSVÁR

Gács Jánsoné,	68 "
Sánta Vendelné,	76 "

Gyermekjátékok

Seprűvel játszották. Egy bemegy a körbe a többiek alkotják a kört. Ő annak a seprűvel táncol és seprűzi a többit és közben ezt énekeli:

Elmentem én a söpöri bótba,
 Cipőt veszek picike lábomra,
 Cipőt a lábomra, kaptát a száramra. /ekkor megsöprűzi a kört/
 Tyuhajj kisangyalom.

/Horvátul nagyon sok dalt énekelnek/

Hol jársz, hol kelsz szép Erzsébet asszony,
Itt járok, itt kelek szép lányokat keresek.
Szépeket, jókat, szófogadókat,
Gyere velem kis Mariskám, ülj fel a hintómra.

Akkor az megfogta a kezét, már ketten mentek. Így ment,
amíg a kör el nem fogyott, közben a tíz perc lejárt, és
mondták hogy befelé, akkor bement a . . . . .

Emlékeszem a lányok ilyen labdajátékára is, tíz perc
alát fogtak egy labdát, aztán egyik odaállt, a többi
körülállta, emez meg dobta a labdát, hogy
Egyelőre, két kettőre, három hatra, üt.
Öt kilencre üt. Üsd ki tízre, tizenegyre, vaskoppantó,
gyertyatartó, zsupsz! Akkor letérdeltek.
És más játék, labdajáték mi volt?
Jobb kéz, bű kéz, két kéz csatt bálvány csatt, du-dz.

6./

Hajszénája, szénája, széna szakadéka,
Benne van egy kis menyecske, kerek kis menyecske.
Lassan, könnyen kismenyecske,
Öleld akit szeretsz.

Ezt ölelem, ezt csókolom, ez an én galambom.

Haj szénája, szénája, széna szakadéka,
Benne ül a kis menyecske, ölel akit szeretsz.
Ezt ölelem, ezt csókolom, éváldomján,
Adjon Isten lassu esőt, moossa össze mind a kettőt,
Mint az zanyvesszőt.

Összeütött a kis buta,
Összeütött a nagy buta,
Hej Panna, Panna,

Szerelem anyja, gyöngé viola,
Szívem Ilona, Kispannáról, Nagypannára
fáradtam én érted. Fáradtságom nem sajnálom,
csak a tyukom várom.

Szénát, zabort a lovának, gyöngykoszorút a lányának,
Istenem, Istenem járom a táncot,
Maradjon a Bözsike, menjen ki a Katica,

Márton Imréné / 70 éves /

2./

Érik a meggyfa, nagy az árnyéka,
Alatta vagyon barna menyecske,
Akit szeretsz, hí be.

Ezt szeretem, ezt kedvelem,
Ez az én édes kedvesem,
Járjad, járjad jó katona,
Had ugorjon a Mariska,
Bab szerda.

— — —

Torvaj,

Ádlert Jánosné

1./

Jöjj el átal, jöjj el te szép aranybúza,
Átal mennék, átul, hogyha nyitva volna.
Nyitva vagyon, nyitva, aranyos kis kapu,
Zölddel levelezik, arannyal bimbózik.

Nyissad asszony a kapudat,
Hadd kerüljem a váradat,
Haj liliom!
Hányat termett a mogyoró,
Tízet, húszat, húzgonkettőt,
Haj liliom!

-Ezt a körjátékot húsvét délután a falu összes leánya és legénye játszotta. A fiúk, lányok együtt. Bújócskás vót. Összeálltunk sorba, mind a két végén volt két leány, aki föltartotta a kezét és hívták egyik a másikáé, át a kéz alatt. Kaputartás vót, amíg egyik átment, az hívta a másikat, hogy: jöjj el átal, jöjj el. A másik vége pedig mondta, hogy: átal mennék, átal, hogyha nyitva volnál. S így indult meg a menet, egyik a másik keze alatt.

A legények fogták a korbácsot, fűzfavesszőből volt korbács csinálva, meg-megvágták a lányokat a korbáccsal. A legények, mikor ennek vége vót, a kocsmánál vót egy rendes bál. A lányok szoktak külön táncolni körtáncot, de a legények nem szoktak. Mikor ennek a körnek vége vót, akkor szoktunk páros lilézést játszani.

"Párom, párom, nincsen párom,
Ezt a kislányt idevárom,
Szabad?"

Sorbaálltunk, kettesivel álltunk, akkor vót egy lile. Az elől állt, s a leghátulsó pár szaladt mindig előre. Mikor azt megfogta a lile, akkor azt elválasztotta. Akkor az lett a lile, az hajtott a másik után.

-Labdázni szoktunk, kukozni, mótózni. Egy darab léccel ütöttük a labdát. Egyik dobta oda, amásik meg ütötte. Két csapat vót. A gazda kiütötte a labdát, s a kintlévők elkapták a labdát és akkor kapucserre vót.

Ha nem kapták, akkor lestünk tovább.

A cölöp meg vót jelölve. Fiúk, lányok vegyesen játszották. Választottuk a játékosokat. A futó ellenfél akkor futhatott, mikor kiütötték a labdát. A következő ütősére jühetett vissza.

-Milyen volt a paprikázás?

-"Hogy a tőrő kománasszony? - futott körbe, s mindig megütötte annak a fejét. Az válaszolt, az futott karikára, egyik erre futott a másik meg amarra, akkor amelyik előbb odaért ehhez, aki guggolt a kötény alatt, azé lett a tőrő. Körben álltunk. -

Forvaj,

Kvasznicza Gyuláné,

1./

Itthon vagy-e hidas mester,
Itthon vagyok, most jöttem meg,
Eressz átul a hidadon.
Nem eresztlek mert leszakad,
Ha leszakad megragadjuk,
Mivel tudnád megragadni,
Aranygyönggyel, gyöngyharmattal,
Hol vennéd az aranygyöngyöt?
Isten adná szent markából.
Bújj, bújj, bokrostu,
Bodrod innen maradjon,
Nyitva van az aranykapu,
Csak bújzatok rajta.
Nyisd ki rózsám kapudat, kapudat,
Hadd kerüljem várodat, várodat,
Szita, szita péntek,
Szerelem csütörtök,
Dob szerda.

R-R.M.

XXI. szalag

Csurgó,

Borbély Teréz, 1913.

Együd Árpád

1./

Árva madár leveletlen fa tetején,
Nincsen párod, nekem sincs már szeretőm.
Vigy el engem magaddal az erdőbe,
Ott ássuk meg egymás sírját örökre.

Vigy el engem az erdőbe magaddal,
Aki előbb bánatába ott meghal,
Temesse el, temesse el a másik,
Ahol az a sárga levél lehullik.

Árva vagyok, mint az árva gerlice,
Édes rózsám, mért hagytál el engemet,
A szívemet majd megöli a bánat,
Éjjel-nappal sirva járok utánad.

2./

Vize nincs, szárazon forog a szélmalom,
Ne beszélj, nem hiszem, szavadat csillagom,
Fekad a rózsafa, hasad a himbaja,
Tövises gallya van, csak az a nagy baja.

A szemed sir, nevet, csak ..... nevet,
Van-e lány, aki ma igazán hűn szeret,
Aranyos Mariskám, én elmegyek tőled,
Add vissza, add vissza, karikagyűrűmet.

Nem adom, nem adom, vissza a gyűrűdet,
Hiszen már régóta szeretlek tégedet.
Jancsika, Jancsika, szomorú a sorsa,
Előveszi furulyát, szomorúan fújja.

Fújjad csak, fújjad csak, szomorúan fújjad,
Hiszen a juhásznak nincsen másra gondja.

-Ezt is úgy szoktuk játszani, hogy körbeálltunk, és akkor amelyik leánynál volt gyűrű bement a körbe. Bement egy fiú is a körnek a közepébe és ők ketten ott énekeltek, meg mi is, akik a körbe voltunk állva. Amikor azt énekelte a lány, hogy nem hiszem angyalom, nem hiszem szavadat, akkor a fiú el akarta tőle kérni a gyűrűt, akkor mondja, hogy add vissza a karikagyűrűmet. A lány meg azt mondja, hogy nem adom, és nem adta vissza neki, mert régóta szeretlek tégedet.

Akkor aztán a fiúnál volt furulya és elkezdett vele furulyázni, szomorú dallamot, énekeltek vele együtt.

Igy szoktuk csinálni. -

2. sáv

Mongol, Türkmén, cigány - dalok.

Ég a gyertya ég, el ne aludják,
Míg a szikra lobot nem vet, mind legugolják.

...

Fehér liliomszál, ugorj a Dunába,
Támaszd meg magadat, két aranypálcával.

..-

Gyere be, gyere be aranyos madárkám,
Csináltatok néked aranyból kalickát,
Nem szoktam, nem szoktam, kalickába lekni,
Csak szoktam, csak szoktam zöld erdőbe lakni.

Zöld erdőbe lakni, zöld ágakra szállni,
Fenyő magot enni, gyöngyharmatot inni.

Eztet úgy szoktuk csinálni iskoláné, körbe szoktunk állni fi-
úk, lányok, és akkor egy lány bement a körnek a közepébe és
akkor énekelte ő és integetett, hogy "gyere be, gyere be, ara-
nyos madárkám", és mi is vele együtt énekeltek, és akkor az-
tán mikor azt mondta, hogy "gyere be, gyere be", a körbe ment
egy másik hozzája, az volt a madár és akkor ő válaszolta visz-
sza, hogy "nem szoktam, nem szoktam, kalickába lekni stb."
Igy csináltuk aztán továbbra is. Mentünk körül, de nem gyorsan,
hanem lassan, és akkor mikor végigénekeltek, akkor másik ment
a körbe.

...

Kiskertemben kiszáradt az eperfa,
Este-reggel egy bús madár ül rajta,
Csak azt búgja az a gerlice madár,
Hogy a legény szőke-barna csapodár.

Gasparics Józsefné, 45 é. Siófok

1./

Egyszer egy időbe,
Szalai erdőbe,
Szarkák összeveszték.

Szarka néni meghallotta,
Szarka lábát kirántotta.

Inc-pinc Lórine,
Te vagy oda kint.

Ez egy gyermek játékhoz egy kiszámoló volt.

2./

Hol jársz, hova mész te Erzsébet asszony?
Imman-onnan, amonnan, fehérvári városba
Ezt kapitány üzente,
Kisebbiket, nagyobbikat áldaj meg az isten.
Zsupsz édes rózsám.

Ilyenkor körbe futottunk és hátba dobtuk, és akit hátba dobtunk
az ment utánna a következőnek és az ált a kör közepébe és az éne-
kelt.

- 3 -

Siófok, /Zica/ 1971. Schmidt Györgyné 45 é.

1./

Mozsgyál, mozsgyál kis menyecske,
Kendőzz, kendőzz kis menyecske.
A szobád is süpreten,
Kis tehened fejeten.
Ülej, csókolj, akit szeretsz.

Ezt a játékot a 30-as évekbe szoktuk játszani az iskolába. Körbe
áltunk és középre ált egy kislány és ezek szerint a dallamok sze-
rint csinálta a hozzávaló teendőket.

- 1./ Egyszer egy időbe,
Szalai erdőbe
Szarkák összevesztek
Szarka néni meghallotta
Szarka lábát kirántotta
Inc-pinc Lőrinc
Te vagy oda kint.

CSÜKÖLY, 1971. V.

Vajda Katica néni

Együd Árpád

3101

- 1./ Ispiláng, ispiláng, ispilángi rózsa,
Rózsa volnák, piros volnák,
Péncz volnék, csörögnek,
Karika volnék, fordulnek,
Zöld sejem rostya,
Kalász-kalász zsirjai
Szederszemű kis menyecske
Fordulj ki a sorból.

- 2./ Haj szénája-szénája,
Széna szakadókja,
Benne van egy kis menyecske,
Üleld, akit szeretsz.
Ezt ülelem, ezt csókolom,
Éván dombján domborúsn,

Aggyon isten lassá essét,
Mossa össze mind a kettőt,
Mind a zavarán-vessét.
Kis Pannára, nagy Pannára
Fáratlan én érted;
Fárcságom nem sajnálok,
Csakhogy jobban bánom,
Szénát, zabot a lovának
Gyöngykoszorút a lányának;
Hoj Panna, Panna, szivem Ilona,
Kis Pannára, nagy Pannára
Fáratlan én érted.
Fárcságom nem sajnálok,
Csakhogy jobban bánom.
Szénát, zabot a lovának,
Gyöngykoszorút a lányának.
Ispiláng-ispiláng fordulj ki a serbül.